Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys (HE 85/2026 vp) eduskunnalle laeiksi viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista annetun lain, tietoturvallisuuden arviointilaitoksista annetun lain sekä turvallisuusselvityslain 18 ja 48 §:n muuttamisesta

Pääesikunnan edustajat ovat osallistuneet asian valmisteluun osana työryhmätyöskentelyä. Pääesikunnan näkemyksen mukaan esitysluonnos on kokonaisuutena hyvin valmisteltu ja täyttää kattavasti kyseiselle lainsäädäntöhankkeelle asetetut tavoitteet.

Puolustusvoimien kannalta merkittävin on esityksessä Puolustusvoimille ehdotettava arviointiviranomaistehtävä, jolla vastattaisiin turvallisuusympäristön muutoksista johtuvaan arviointitarpeiden kasvuun sekä tarkennettaisiin ja tehostettaisiin arviointiviranomaisten yhteistyötä, työnjakoa ja tiedonsaantioikeuksia. Tärkeäksi katsotaan myös säädettävä arviointiviranomaista avustava tehtävä, mikä mahdollistaa yritysten ja yhteisöjen käyttämisen arviointitehtävän tukena.

Tarve Puolustusvoimien itsenäiseen arviointitehtävään on tunnistettu eri selvityksissä ja kirjattu Valtioneuvoston puolustusselontekoon (2024:5). Puolustusvoimissa käsitellään laajasti eri turvallisuusluokkiin kuuluvaa sekä kansallista että kansainvälistä tietoa hyvin erilaisissa tietojenkäsittely-ympäristöissä niin asianhallinnassa kuin ns. taktisissa järjestelmissä. Järjestelmien arviointitarve on kasvanut erityisesti Nato-jäsenyyden ja tiivistyneen kansainvälisen puolustusyhteistyön myötä.

Pääesikunnan määrätyn turvallisuusviranomaisen toimivalta koskisi Puolustusvoimien omia tietojärjestelmiä, tietoliikennejärjestelyjä sekä niihin kuuluvia turvallisuuskriittisiä ratkaisuja. On huomattava, että tämän toimivallan ulkopuolelle jäävät Puolustusvoimien kansainvälistä erityissuojattavaa tietoaineistoa (esim. Naton turvaluokiteltu tieto) käsittelevät järjestelmät sekä rajapinnat kansainvälisiin järjestelmiin. Lain kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista (588/2004) mahdollisen päivityksen yhteydessä on hyvä tarkastella myös Puolustusvoimien roolia kansainvälistä turvallisuusluokiteltua tietoa käsittelevien tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyiden tietoturvallisuutta koskevissa asioissa.

Puolustusvoimien omalla kyvykkyydellä on tarkoitus arvioida ensisijaisesti korkeimpien turvallisuusluokkien tietoja käsitteleviä järjestelmiä, jolloin uudella tehtävällä ei ole ratkaisevaa merkitystä ostopalveluina hankittavien arviointipalveluiden markkinoihin.

Arviointiviranomaisen tehtävä säädettäisiin Pääesikunnan määrätylle turvallisuusviranomaiselle (DSA, Designated Security Authority). Pääesikunnan määrätyn turvallisuusviranomaisen arviointitehtäviä voisi myös hoitaa sen nimeämä sekä ohjauksessa ja valvonnassa toimiva Puolustusvoimien palkattuun henkilöstöön kuuluva henkilö, mikä on tarpeen osaamisen ja resurssin varmistamiseksi.

Esitetyn arviointiviranomaisen tehtävän myötä Pääesikunnan työjärjestystä muutettaisiin siten, että arvioinnin tekemisestä päättäisi ja arviointiviranomaisen tehtäviä hoitaisi Pääesikunnan määrätty turvallisuusviranomainen. Pääesikunnan määrätty turvallisuusviranomainen olisi arviointiviranomaisen tehtävässä itsenäinen ja riippumaton arvioinnin kohteen päätöksenteosta eikä arvioinnin kohde voisi vaikuttaa arviointiviranomaisen havaintoihin tai päätelmiin. Pääesikunnan määrätty turvallisuusviranomainen tuottaisi objektiivista arvioinnissa hankkimaansa ja saamaansa selvityksiin perustuvaa tietoa arvioinnin kohteesta Puolustusvoimille.

Esityksessä on erikseen todettu, että Puolustusvoimille ehdotettava arviointitehtävä olisi uusi, ja näin ollen sillä olisi myös resurssivaikutuksia.

Puolustusvoimien arviointiviranomaisen tehtävien muodostamisessa voidaan hyödyntää jonkin verran Puolustusvoimien nykyisiä resursseja, joita on käytetty Puolustusvoimien velvoitteisiin huolehtia tietoaineistojen ja tietojärjestelmien tietoturvallisuudesta ja kansallisista vaatimuksista. Varsinaisen arviointitoiminnan lisäksi lisäresursseja tarvitaan tukeviin toimintoihin, kuten johtamiseen, oikeudelliseen osaamiseen ja hallinnolliseen tietoturvallisuuteen. Lisäresurssit katetaan kehysten ja Puolustusvoimille muutoin annettavien määrärahojen puitteissa.

Nykytilanteessa uusilla Puolustusvoimien järjestelmillä on usein joko tarve käsitellä kansainvälistä turvallisuusluokiteltua tietoa tai liittää järjestelmät kansainvälisiin tietoliikennejärjestelyihin. Arviointilain myötä tapahtuva Puolustusvoimien omien kansallisten järjestelmien arviointikyvyn kehittäminen ja arviointiviranomaisen tehtävä luovat valmiuksia myös kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden edellyttämiin arviointeihin.